

Policy för alternativa driftsformer

Motala kommun

Beslutsinstans: Kommunfullmäktige
Datum: 2016-10-10
Gäller från: 2016-10-11

Diarienummer: 10/KS 0255
Paragraf: 152

Policy för alternativa driftsformer

Syfte

Policyn för alternativa driftsformer beskriver kommunens förhållningssätt och vilja att ge möjlighet för externa aktörer att utföra kommunal verksamhet. Motala kommun vill erbjuda medborgare och kunder en så god service och god kvalitet som möjligt med hänsyn till ekonomiska ramar. Medborgarna ska få ut bästa möjliga verksamhet för sina skattepengar. Motala kommun ser gärna externa utförare som medverkar till att lösa det kommunala uppdraget med medborgare och kunder i fokus.

Det övergripande syftet med policyn är att öka mångfald och flexibilitet i utförandet av det kommunala uppdraget med hänsyn till dagens och framtidens utmaningar. Det är frivilligt för kommunen att fastställa denna policy. Kommunallagen och konkurrenslagstiftningen är tillämplig för att avgöra och dra gränser för den kommunala kompetensen.

Policyn för alternativa driftsformer ska bidra till genomförande av vision och politiska prioriteringar i det lokala utvecklingsprogrammet (LUP). Genom att stimulera nyföretagande och att privata företag utför kommunal verksamhet stödjer policyn politiska mål för entreprenörskap och företagsklimat. Policyn avser också bidra till ökad inkludering på arbetsmarknaden och en utveckling av socialt företagande genom att kommunen kan ställa sociala krav vid upphandlingar.

Driftsformer

Kommunens verksamheter kan organiseras i olika driftsformer. Verksamheten kan drivas i egen regi i förvaltningsform (där intraprenad kan vara ett alternativ) eller i samverkan genom kommunalförbund, gemensam nämnd, kommunala företag eller avtalsamverkan med andra offentliga organ.

Externa utförare får förekomma i alla verksamheter utom de som innefattar strategiska ledningsfunktioner eller myndighetsutövning inklusive val- och överförmyndarfunktioner. Externa aktörer kan utföra kommunal verksamhet efter upphandling eller tjänstekoncession. Samverkan kan också ske med privata företag eller andra organisationer, exempelvis genom ”Idéburet-offentligt partnerskap” (IOP).

Motala kommun driver i undantagsfall näringsverksamhet och inte när det finns en fungerande marknad. Näringsverksamhet kan i begränsad omfattning drivas med avsikten att erbjuda allmännyttiga anläggningar och tjänster till medborgarna utan vinstsyfte.

Förfarande

Motala kommun ska regelbundet ta ställning till om kommunens verksamheter ska drivas i egen regi, i samverkan med andra organisationer eller upphandlas. Vid prövning av gemensamma funktioner ska alltid den samlade kommunnyttan bedömas inom ramen för en konsekvensanalys.

Ett beslut om prövning av driftsform ska föregås av konsekvensanalys av förutsättningarna för den befintliga verksamheten i tre delar:

- Nulägesanalys, en bedömning av hur befintlig verksamhet uppfyller sitt uppdrag med hänsyn till uppsatta kriterier. Egenregiverksamhet beräknas enligt SKL:s modell för självkostnadskalkyl.
- Riskanalys, med bedömning av personalekonomiska konsekvenser och långsiktiga verksamhetsaspekter
- Marknadsanalys med bedömning av om det finns en fungerande marknad

En sammanvägd bedömning ska göras utifrån konsekvensanalysen för att bedöma vilken driftsform som ger störst nytta för kommunen som helhet. Konsekvensanalys ska även i tillämpliga delar användas när kommunen väljer driftsform för en helt ny verksamhet. Vid upphandling ska kommunens upphandlingspolicy följas.

Om inkomna anbud inte överträffar kommunens egenregi kan upphandlingen avbrytas och verksamheten fortsätta i egen regi. En upphandling kan också avbrytas om det bara finns en anbudsgivare eller om förutsättningarna ändrats på ett oförutsett sätt.

Kommunen ska bedriva en aktiv uppföljning av all verksamhet såväl i egen regi som med externa utförare. För att utveckla kvalitet i verksamheten ska samarbete med entreprenörer och utförare stå i fokus. Uppföljnings- och rapporteringsrutiner ska eftersträva att möjliggöra en jämförelse mellan olika utförare utan att begränsa deras särart eller att snedvidning uppstår. Lika krav på uppföljning ska ställas på externa och interna utförare.

Kommunfullmäktige ska enligt lag varje mandatperiod fastställa ett program för uppföljning av privata utförare.

Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktige

- beslutar om policy för alternativa driftsformer
- delegerar rätten att fatta beslut om alternativa driftsformer i verksamhet till respektive nämnd; beslut i frågor som rör flera nämnder, avser större förändringar eller är av principiell betydelse ska dock fattas av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

- har det övergripande ansvaret för genomförande och uppföljning av hur policy för alternativa driftsformer tillämpas
- bereder prövning av driftsformer som berör kommungemensamma verksamheter
- bereder erforderliga förändringar i policyn för alternativa driftsformer
- avgör tolkningsfrågor
- bistår nämnderna i upphandlingsärenden genom kommunledningsförvaltningen enligt ansvarsfördelningen i upphandlingspolicyns riktlinjer
- upprättar en sammanställning en gång per år över kommunens näringsverksamhet

Samtliga nämnder samt styrelsen

- tar initiativ till ändrad driftsform i enlighet med denna policy
- bereder och fattar beslut om alternativa driftsformer enligt delegationen från kommunfullmäktige
- ansvarar för samråd med berörda kunder i samband med utformning av mål för kvaliteten och vid uppföljning av beställd verksamhet
- ansvarar för samråd med företrädare för berörda arbetstagare vid tillämpningen av policyn
- redovisar vid varje årsskifte till kommunfullmäktige externt upphandlade verksamheter

Kommundirektören

- gemensamma anvisningar för tillämpning av policy för alternativa driftsformer

Relaterade styrdokument

- Motala kommuns upphandlingspolicy
- Gemensamma anvisningar för alternativa driftsformer
- Program för uppföljning av privata utförare

Referens

- SKL:s modell för självkostnads kalkyl